

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de maden faaliyetlerinin zeytinlikler, meralar, orman alanları, tarım arazileri, su havzaları ve doğal yaşam alanları üzerinde oluşturduğu baskının araştırılması; maden ruhsatlandırma ve izin süreçlerinin, ÇED uygulamalarının, orman izinlerinin, mera tahsis değişikliklerinin, zeytinlik alanlarda madencilik faaliyetlerine ilişkin düzenlemelerin, acele kamulaştırma uygulamalarının, rehabilitasyon yükümlülüklerinin, köylülerin mülkiyet ve üretim haklarının, tarımsal üretim, hayvancılık, su kaynakları, biyolojik çeşitlilik ve sağlıklı çevrede yaşama hakkı üzerindeki etkilerinin tespit edilmesi; doğal varlıkları, üretim alanlarını ve kırsal yaşamı koruyacak etkin, bilimsel, şeffaf ve bütüncül politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 09/06/2026

Rıdvan UZ

İYİ Parti Çanakkale Milletvekili

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

GEREKÇE

Maden, zeytinlik, mera ve orman alanları üzerindeki baskı, Türkiye’de yalnızca çevre politikalarının değil; gıda güvenliğinin, kırsal yaşamın, mülkiyet hakkının, tarımsal üretimin, hayvancılığın, su kaynaklarının, halk sağlığının ve gelecek nesillerin ortak varlıklarının korunması meselesidir. Maden elbette stratejik bir kaynaktır; ancak zeytinlik, mera, orman, su ve toprak da bu milletin stratejik varlığıdır. Birini savunurken diğerini feda eden anlayış, kalkınma değil yıkım üretir.

Türkiye’de madencilik faaliyetleri son yıllarda ruhsat, izin, ÇED, orman izni, mera tahsis değişikliği ve acele kamulaştırma süreçleri üzerinden geniş bir tartışma alanı oluşturmuştur. Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü’nün 2025 yılı maden istatistiklerine göre Türkiye genelinde toplam maden ruhsat sayısı 13.378’dir. Aynı istatistiklerde 2025 yılı için işletme iznli ruhsat sayısı 7.615 olarak yer almaktadır. Bu büyüklük, madencilik faaliyetlerinin ülke genelindeki mekânsal etkisinin Meclis tarafından bütün yönleriyle incelenmesini zorunlu kılmaktadır.

2025 yılında kabul edilen enerji ve maden alanlarına ilişkin düzenlemeler, zeytinlikler, meralar ve orman alanları bakımından ciddi tartışmalara yol açmıştır. Anadolu Ajansı’nın 13 Haziran 2025 tarihli haberinde, kanun teklifinin Maden Kanunu’ndaki bazı tanımlarda değişiklik yaptığı; ruhsat bedeli tanımında yer alan çevre ile uyum teminatının çıkarılarak rehabilitasyon bedelinin ayrıca düzenlendiği aktarılmıştır. Bu düzenlemeler, maden faaliyetlerinin hızlandırılması ve izin süreçlerinin yeniden yapılandırılması bakımından çevresel denetim mekanizmalarının yeterliliğini tartışmaya açmıştır.

24 Temmuz 2025 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan düzenlemede, zeytinlik olarak kayıtlı alanlar veya fiilî olarak üzerinde zeytinlik bulunan alanlarda madencilik faaliyeti yürütülmesine ilişkin özel hükümler yer almıştır. Düzenlemeye göre madencilik faaliyeti yürütülecek alanla eş değer büyüklükte ve taşınan/taşınamayan zeytin ağacı sayısının en az iki katı zeytin ağacıyla yeni zeytin sahası tesis edilmesi öngörülmüştür. Ancak zeytinlik, yalnızca taşınabilir ağaçlardan ibaret değildir; zeytinlik bir ekosistemdir, kültürdür, üretim biçimidir, köylünün geçim kaynağıdır.

TMMOB’un 23 Haziran 2025 tarihli değerlendirmesinde, söz konusu düzenlemelerle zeytinliklerin ve mera alanlarının madencilik ve enerji faaliyetlerine açılmasının hedeflendiği belirtilmiş; bu alanların Türkiye’nin en değerli doğal ve tarımsal varlıkları arasında olduğu vurgulanmıştır. Aynı değerlendirmede, düzenlemelerin izin süreçlerini yatırımcı lehine hızlandırdığı ve çevresel koruma mekanizmalarını zayıflatma riski taşıdığı ifade edilmiştir.

Mera alanları üzerindeki baskı da zeytinlikler kadar hayati önemdedir. Meralar, hayvancılığın sigortasıdır. Mera yoksa yem maliyeti artar, küçük üretici kayıplar, hayvancılık geriler, et ve süt fiyatları yükselir, kırsal yaşam çözülür. Mera alanlarının madencilik, enerji, sanayi, yol veya imar amaçlı tahsis değişiklikleriyle daralması, yalnızca bir arazi kullanım

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

kararı değildir; doğrudan üreticinin geçim hakkına, hayvancılığın sürdürülebilirliğine ve gıda güvenliğine müdahaledir.

Orman alanları üzerindeki madencilik baskısı ise ayrı bir başlık olarak ele alınmalıdır. Orman Genel Müdürlüğü'nün resmî istatistikleri, ormancılık istatistiklerinin resmî istatistik programı kapsamında üretildiğini ve orman varlığına ilişkin verilerin kamu kurumlarınca izlendiğini göstermektedir. Buna rağmen orman alanlarında verilen madencilik, enerji, ulaşım ve altyapı izinlerinin kapsamı, sayısı, büyüklüğü, rehabilitasyon durumu ve ekosistem üzerindeki etkileri konusunda daha şeffaf, denetlenebilir ve karşılaştırılabilir verilere ihtiyaç bulunmaktadır.

2024 yılına ilişkin OGM verilerine dayandırılan değerlendirmelerde, orman alanlarına yönelik verilen ve 23 bin 53 hektar alanı kapsayan 5 bin 438 iznin 1.427'sinin madencilik izinlerinden oluştuğu; 2024 yılında 10 bin 244 hektarlık orman alanında madencilik faaliyetine olanak sağlandığı aktarılmıştır. Bu veriler, orman alanlarının yalnızca yangın ve kuraklıkla değil, madencilik ve ormancılık dışı kullanım izinleriyle de baskı altında olduğunu göstermektedir.

TEMA Vakfı'nın 2025 çevre olayları değerlendirmesinde de maden ruhsatı süreçlerinin hızlandırılması, izin mekanizmalarının yatırımcı lehine yeniden düzenlenmesi, orman alanlarının MAPEG'e devredilmesi ve zeytinliklerin madencilığe açılması gibi hükümlerin koruma politikalarını zayıflatmış belirtmiştir. Bu değerlendirme, sivil toplumun da düzenlemeleri yalnızca teknik mevzuat değişikliği olarak değil, doğal varlıklar üzerinde telafisi güç sonuçlar doğurabilecek bir dönüşüm olarak gördüğünü ortaya koymaktadır.

Madencilik faaliyetleri, doğru planlama ve sıkı denetim olmadan yürütüldüğünde su kaynakları üzerinde de ağır baskı yaratmaktadır. Açık ocak işletmeleri, pasa sahaları, kırma-eleme tesisleri, toz emisyonu, kimyasal kullanımı, yeraltı ve yüzey suyu rejimindeki değişiklikler, tarım arazileri ve köy yaşamı üzerinde doğrudan etki doğurabilmektedir. İçme ve kullanma suyu havzaları, dere yatakları, yeraltı su kaynakları ve tarımsal sulama alanları madencilik faaliyetleriyle birlikte değerlendirilmediğinde, ekonomik kazanç kısa vadeli; çevresel zarar ise kalıcı olmaktadır.

Bu meselede en önemli başlıklardan biri de köylülerin mülkiyet ve üretim hakkıdır. Zeytinliğini, tarlasını, merasını, ormanını ve suyunu korumaya çalışan yurttaş, çoğu zaman karşısında şirketleri, ruhsat kararlarını, acele kamulaştırma süreçlerini, bilirkişi raporlarını ve uzun yargı süreçlerini bulmaktadır. Köylünün toprağı yalnızca tapu kaydı değildir; geçimidir, emeğidir, mirasıdır, çocuklarına bırakacağı son kaledir. O kalenin rızası alınmadan yıkılması, sosyal barışı da zedeler.

ÇED süreçlerinin etkinliği de Meclis tarafından araştırılmalıdır. "ÇED gerekli değildir" kararları, halkın katılımı toplantılarının biçimsel kalması, bölgedeki kümülatif etkilerin yeterince değerlendirilmemesi, aynı havzada birden fazla ruhsat ve proje etkisinin ayrı ayrı ele

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

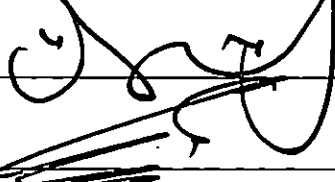
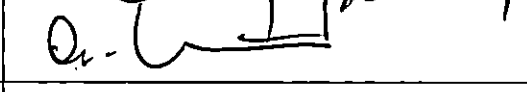
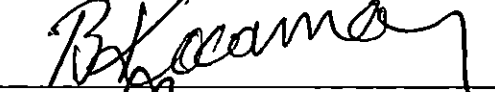
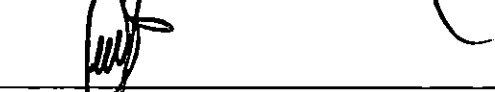
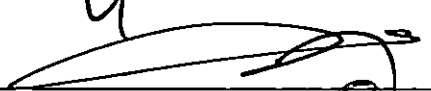
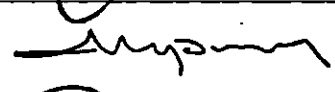
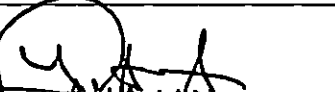
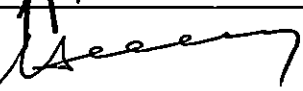
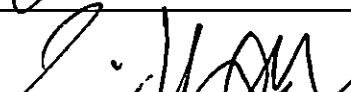
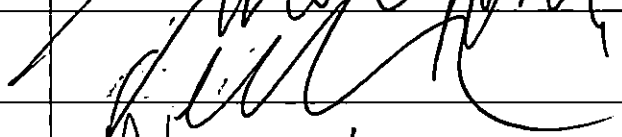
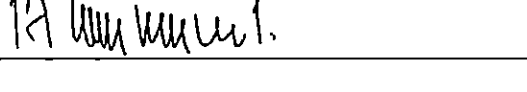
alınması, çevresel denetimi zayıflatmaktadır. Bir köyün çevresinde tek bir ocak değil, birden çok maden, taş ocağı, enerji tesisi ve yol projesi varsa, etki de tek tek değil bütüncül değerlendirilmelidir.

Bu kapsamda maden ruhsatlarının il, ilçe, maden türü, ruhsat aşaması, işletme izin durumu, orman, mera, zeytinlik, tarım arazisi, su havzası ve yerleşim alanlarına yakınlığı bakımından incelenmesi gerekmektedir. Ayrıca orman izinleri, mera tahsis değişiklikleri, zeytinlik alanlara ilişkin özel izinler, acele kamulaştırma kararları, ÇED süreçleri, rehabilitasyon yükümlülükleri, kapatılan ocakların durumu, idari para cezaları ve çevresel zararların tazmini Meclis tarafından bütün yönleriyle araştırılmalıdır.

Maden politikası, Türkiye'nin sanayisi ve enerji arzı bakımından elbette önemlidir. Ancak madencilik, zeytin ağacını, merayı, ormanı, suyu ve köylüyü yok sayan bir anlayışla yürütülemez. Zeytinliği söküp başka yere dikerek asırlık üretim kültürü taşınamaz. Merayı tahsis değişikliğiyle kâğıt üzerinde başka alana kaydırarak hayvancılık korunamaz. Ormanı rehabilitasyon vaadiyle kazıp sonra aynı ekosistemi geri getirmek çoğu zaman mümkün değildir. Tabiat, muhasebe cetveli değildir; kaybı yalnızca para ile ölçülemez.

Türkiye'de maden faaliyetlerinin zeytinlikler, meralar, orman alanları, tarım arazileri, su havzaları ve doğal yaşam alanları üzerinde oluşturduğu baskının tüm boyutlarıyla araştırılması; ruhsatlandırma, izin, ÇED, acele kamulaştırma, rehabilitasyon ve denetim süreçlerindeki eksikliklerin tespit edilmesi; köylülerin mülkiyet ve üretim haklarının korunması, gıda güvenliği ve sağlıklı çevrede yaşama hakkının güvence altına alınması ve doğal varlıkların gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacak kalıcı politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunludur.

Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Ömer KARAKAÇ	AYDIN	
Yasin ÖZTÜRK	Denizli	
Tükel ARSLAN	ANKARA	
Mustafa Cihan PAÇACI	İSTANBUL	
Ayyüce TÜRKER	ADANA	
Y. Selçuk TÜRKÖĞLÜ	BURSA	
Burhanettin KOCAMAZ	MERSİN	
Turom YALDIR	AKSARAY	
Selcan TAŞCI	TEKİRDAĞ	
Şenol SUNAT	MANİSA	
Metin ERGÜN	MUĞLA	
M. Mustafa GÜRBAN	GAZİ ANTEP	
Burak DALGIN	BALIKESİR	
Hüsmen KIRKPINAR	İZMİR	
Younuz AYDIN	TRABZON	
Hoson TOKTAŞ	BURSA	
Mehmet AKALIN	EDİRNE	
Lütfullah KAYALAR	YOZGAT	
A. Ferik CİKİRİN	HATAY	
A. Esref FAKİBARA	ANKARA	